

Vattentjänstplan Härjedalens kommun

SAMRÅDSHANDLING

Innehållsförteckning

Inledning	3
Arbetsprocess	3
Lagar och myndighetskrav	4
Miljöbalken	4
Plan och bygglagen	4
Lagen om allmänna vattentjänster	4
Allmänna bestämmelser för användande av Härjedalens kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA).....	5
Befintliga planer.....	5
Översiktsplan och andra kommunala planer	5
Den allmänna VA-anläggningen.....	8
Verksamhetsområden.....	8
Dricksvatten	8
Vattenstrategi	9
Skydd av vattentäkter.....	9
Spillvatten	9
Dagvatten	10
VA-utbyggnadsplan	12
§ 6 Lagen om allmänna vattentjänster	12
Bedömning av områden	12
VA-utbyggnad.....	14
VA2025.....	14
Funäsdalsområdet	15
Vemdalsområdet	16
Lofsdalsområdet.....	16
Sveg.....	16
Tidplan VA2025	16
VA-utbyggnadsplan och områden	17
VA-utbyggnadsområde	17
VA-utredningsområde.....	18
VA-bevakningsområde	18

Områden med fortsatt enskild VA-försörjning	19
Tillsyn	20
Enskilda avloppsanläggningar	20
Enskilda dricksvattenanläggningar	20
Skyfallskartering	21
Definition och avgränsningar	21
Resultat	22
Fortsatt arbete	23
Strategisk miljöbedömning	25
Sammanfattning av åtgärder	26
Åtgärder för fortsatt arbete med den allmänna VA-anläggningen	26
Åtgärder för fortsatt arbete med områden där det är enskild VA - försörjning	30
Åtgärder för fortsatt arbete gällande skyfall och höga flöden	31
Ordlista	32
Referenslista	34

Bilagor

Bilaga 1 – VA-områdesbeskrivningar

Bilaga 2 – Miljökonsekvensbeskrivning

Foto framsida Bengt Skarefjäll

Inledning

Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster har genomgått en förändring som trädde i kraft 2023-01-01. Förändringen innebär att det ska finnas en aktuell vattentjänstplan i varje kommun. Det är kommunfullmäktige som beslutar om antagande och om ändring i vattentjänstplanen och planen ska prövas minst vart fjärde år för att vara aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster, samt sträcka sig över en period om 10 – 12 år.

Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses och även innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Detta för att en väl fungerande vatten- och avloppsförsörjning utgör en viktig del i ett hållbart samhälles infrastruktur. Ändamålsenliga och tillförlitliga VA-anläggningar säkerställer tillgången till vårt viktigaste livsmedel – dricksvattnet, ser till att spillvatten borttransporteras och tas om hand via rening, samt att dagvatten avleds i tillräcklig mängd vid nederbörd och snösmältning. Vattentjänstplanen är inte bindande men vägledande i kommunens långsiktiga VA-planering.

Härjedalens kommun antog 2019 en VA-plan. Denna VA-plan är i behov av revidering och i samband med förändringen i lagen om allmänna vattentjänster har kommunen valt att omarbota VA-planen till vattentjänstplan. I denna första version av vattentjänstplan har dessa delar aktualiserats och nya, kompletterande delar har arbetats in i dokumentet.

Arbetsprocess

Vid framtagande av en vattentjänstplan ska kommunen samråda med berörda fastighetsägare samt ställa ut förslag till granskning under en period på minst fyra veckor. Hänsyn ska tas till de synpunkter som inkommer under samråd och granskning för det fortsatta arbetet och sammanställs i en skriftlig redogörelse.

Som en del av framtagandet av planen ingår det undersökning om betydande miljöpåverkan enligt kapitel 6 i miljöbalken. Resultatet av undersökningen sammanfattas längre ned i dokumentet samt undersökningen i sin helhet kan läsas i bilaga 2.

Då det nya lagkravet gällande framtagande av vattentjänstplan endast tillåtit en kort tidsbegränsad period för framtagandet, kommer inte en fullständigt genomarbetad vattentjänstplan kunna tillhandahållas som första version utan revideringar och kompletteringar kommer att behöva göras till nästa version. Som tidigare nämnts ska vattentjänstplanen aktualiseras av kommunfullmäktige minst vart fjärde år, detta eftersom syftet med vattentjänstplanen är att redovisa den

långsiktiga planeringen av vattentjänster. Uppföljning och revidering av vattentjänstplanen behöver därför ske kontinuerligt vartefter behov av vattentjänsterna förändras inom kommunen och skyddsåtgärder mot påverkan från skyfall och översvämning vidtas och behov av åtgärder omprövas.

På grund av ovanstående förutsättningar föreslås att en första revidering av vattentjänstplanen påbörjas under 2026.

Medverkande i processen för framtagande av vattentjänstplanen har varit representanter från miljö- och byggavdelningen samt Vatten och Miljöresurs. Kommunledningsutskottet har utgjort politisk styrgrupp och som styrgrupp för tjänstemannasidan har chefer från miljö- och byggavdelningen samt Vatten och Miljöresurs ingått.

Lagar och myndighetskrav

Flera faktorer påverkar hur VA-verksamheten ska bedrivas. Det som är överordnat allt annat är vilka lagar och myndighetskrav som gäller. De viktigaste lagarna inom VA-området beskrivs kortfattat här nedan.

Miljöbalken

Miljöbalken reglerar allt utsläpp av avloppsvatten. Avloppshanteringen betraktas som miljöfarlig verksamhet och miljöbalkens hänsynsregler ställer krav på att verksamhetsutövare håller avloppsanordningar på sådant sätt att man inte orsakar olägenheter för människors hälsa och miljön.

Uttag av yt- eller grundvatten för dricksvattenändamål betraktas som vattenverksamhet enligt miljöbalken. Där sägs bland annat att anläggningar för grundvattentäkter ska inrättas och användas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer. Vattenanläggningar regleras även genom livsmedelslagstiftningen.

Plan och bygglagen

Plan och bygglagen innehåller bestämmelser om planering av mark och vatten och om byggande. Mark- och vattenområden ska användas för de ändamål för vilka områdena är mest lämpade. Bebyggelse ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat möjligheter till god vattenförsörjning och avloppshantering. Kommunen är skyldig att planera bebyggelsen så att detta uppnås, bland annat genom detaljplaner.

Lagen om allmänna vattentjänster

Syftet med lagen om allmänna vattentjänster är att säkerställa vatten- och avloppsförsörjning när det behövs i ett större sammanhang. De rättigheter och skyldigheter som följer med lagen gäller inom ett visst avgränsat område, så kallat verksamhetsområde.

Det grundläggande kravet för en utbyggnad av en allmän VA-anläggning finns i §6 i lagen om allmänna vattentjänster:

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

1. Bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. Se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Allmänna bestämmelser för användande av Härjedalens kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA)

ABVA för Härjedalens kommun grundar sig på lagen om allmänna vattentjänster och reglerar förhållandet mellan huvudmannen för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen och ägare av fastighet inom verksamhetsområde för vatten och avlopp.

Befintliga planer

Förutom olika lagstiftning så finns det andra miljömål att leva upp till, nationella, regionala samt lokala åtgärdsprogram av olika slag samt de mål som kommunen själva har satt upp för framtiden.

Översiktsplan och andra kommunala planer

Härjedalens kommun har en översiktsplan som antogs 2020. Översiktsplanen är en strategisk vägvisare som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen i kommunen, med en vision om att bli fler invånare till 2030. Översiktsplanen redovisar hur kommunen ser på användning av mark och vatten och innehåller ett antal ställningstaganden som påverkar kommunens VA-planering. Kommunen har även ett antal fördjupade översiktsplaner som mer i detalj redovisar markanvändningen inom ett antal orter i kommunen. Flera av dessa fördjupningar är helt eller delvis inaktuella och kan inte anses utgöra ett bra planeringsunderlag. De är dock inte heller rättsligt bindande. Kommunen har antagit en planeringsstrategi som anger att aktuella delar av samtliga fördjupningar ska införlivas i den kommunövergripande översiktsplanen. I planeringsstrategin tas upp att en översyn av översiktsplaneringen ska ske i bland annat Vemdalsområdet.

De ställningstaganden i översiktsplanen som anses påverka VA-planeringen är

- Exploatering sker i anslutning till orter med samhällsservice och dess omnejd
- Grundvatten av god kvalitet
- Kommunen eftersträvar en klimatanpassad och långsiktigt hållbar VA-försörjning i hela kommunen inom och utanför kommunalt verksamhetsområde, utifrån lokala förutsättningar och med beaktande av miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter
- Alla fastigheter med behov av avloppsförsörjning ska ha en anläggning som är godkänd enligt miljöbalken.
- All dricksvattenförsörjning som berörs av Livsmedelsverkets lagstiftning ska uppfylla dess krav.
- Utbyggnaden av kommunala VA-anläggningar ska baseras på bebyggelsetryck samt en sammanvägd prioritering av hälso- och miljönytta samt ekonomi.
- Samtliga detaljplaner och fördjupade översiktsplaner ska innehålla en VA-utredning och en dagvattenutredning innan de fastställs.
- Kommunen ska hushålla med resurser, verka för återföring av näringsämnen i kretsloppet samt arbeta för att miljö kvalitetsnormer för yt- och grundvatten uppfylls.
- Bebyggelse får inte ske intill reningsanläggningar. Generellt kan inte restriktionsavståndet till befintliga anläggningar anges, men inom avståndet 1 kilometer bör stor återhållsamhet iakttas.

Vikten av kommunal VA-planering har blivit alltmer aktuell och avgörande för samhällsutvecklingen. Både beroende på att lagstiftningen i form av miljöbalken, vattentjänstlagen och EU:s ramdirektiv för vatten riktar nya typer av krav på kommunerna, men också för att styra utvecklingen mot en långsiktigt hållbar VA-försörjning, såväl inom som utanför det kommunala verksamhetsområdet för vatten och avlopp.

VA-planen i Härjedalen arbetades fram under 2015 - 2019 och delarna VA-policy och VA-handlingsplan beslutades av Kommunfullmäktige 2019-06-10. VA-policyn har ett större antal ställningstaganden som är mer övergripande, utanför kommunalt verksamhetsområde, i väntan på kommunalt verksamhetsområde och inom kommunalt verksamhetsområde. Dessa ställningstaganden nämns också och hänvisas till i kommunens översiktsplan.

VA-handlingsplanen innehåller en form av prioriteringslista för hur VA-försörjningen ska utvecklas och redovisade åtgärder som kan kopplas till

ställningstagandena i VA-policyn. VA-handlingsplanen innehåller även en plan för anslutning av områden till kommunalt VA.

Ett antal VA-utredningsområden identifierades där de kan vara av den karaktären att de med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön kan behöva lösa VA-försörjningen i ett större sammanhang. En prioritering gjordes och en utbyggnadsplan togs fram. Denna utbyggnadsplan hade dock ett antal frågetecken kopplade till områdenas dåvarande status gällande enskilda VA-anläggningar samt att man inväntade arbeten med fördjupade översiktsplaner eller större detaljplaner för att kunna se vilken eventuell framtida bebyggelse det kan bli i de områdena.

Under kapitlet VA-utbyggnad tas de områden som finns med i VA-handlingsplanen upp för bedömning.

Svenskt Vatten har tagit fram en vägledning för framtagande av vattentjänstplan. I denna nämns att i vissa fall kan VA-planen med fördel kompletteras så att den i sin helhet kan antas som vattentjänstplan enligt exempel 1 i vägledningen. I arbetet med vattentjänstplanen har det uppdagats att VA-planen har en del brister och har varit svår att följa. Därför planeras att VA-planen för Härjedalens kommun ersätts av denna vattentjänstplan.

Den allmänna VA-anläggningen

Härjedalens kommun är en av Sveriges största kommuner till ytan och inom kommunen finns många mindre samhällen och byar samt fritidshusområden. Stora delar av den kommunala VA-anläggningen byggdes ut under 60-, 70- och 80-talet och i många mindre byar. Detta gör att det finns många VA-anläggningar med varierande storlek.

Inom de tre större turistområdena, Funäsdalsområdet, Vemdalsområdet och Lofsdalsområdet har exploateringsstrycket i många år varit hög och det största fokuset har legat på att bygga ut den kommunala VA-anläggningen för att kunna möta exploateringsstrycket. Framför allt de kommunala spillvattenanläggningarna har möjliggjort detta, då de till stor del består av stora dammanläggningar, som till exempel fällningsdammar. Dock har flera av dessa anläggningar som byggdes på 70- och 80-talet nu börjat nå sin maxkapacitet, samtidigt som nya lagkrav har beslutats samt att ett nytt avloppsdirektiv är på gång från EU. Detta har gjort att kommunen står inför stora investeringar i den befintliga VA-anläggningen, dels för att kunna möta de nya lagkraven, dels för att möjliggöra en fortsatt expansion och byggnation inom kommunen.

Det höga exploateringsstrycket har dock gjort att förnyelse och underhåll av den befintliga VA-anläggningen har blivit eftersatt. Nyligen har Vatten och Miljöresurs påbörjat ett arbete med förnyelse och underhållsplanering där första fokus är kartläggning av de befintliga anläggningarna. Men kommunen står inför stora investeringar även i den befintliga VA-anläggningen.

Verksamhetsområden

Ett verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp är ett avgränsat område inom vilket vatten- och avloppsförsörjningen ska ske genom kommunala anläggningar. Såväl VA-huvudman som fastighetsägare har rättigheter och skyldigheter. Det är kommunfullmäktige som fastställer verksamhetsområdets gränser och det ska tydligt framgå vilka fastigheter som ingår.

Cirka 30 orter inom kommunen har någon form av verksamhetsområde. De flesta har verksamhetsområde för både vatten och spillvatten, men det finns också enbart för vatten och/eller spillvatten. Ett fåtal orter i kommunen har även verksamhetsområde för dagvatten.

Dricksvatten

I Härjedalens kommun producerades 2 miljoner m³ dricksvatten under 2022. Nästan alla kommunala vattentäkter hämtar grundvatten från djupboreade bergbrunnar eller jordlagerbrunnar. Råvattnet bereds i vattenverk innan vattnet levereras till VA-abonenterna via vattenledningar med hjälp av tryckstegringsstationer och reservoarer. Inom kommunen finns idag cirka 590 km vattenledningar.

Det finns totalt 30 vattenverk i kommunen. Av dessa används grundvatten som råvatten till 28 vattenverk och endast 2 är ytvattentäcker. Kommunen har som målsättning att ersätta samtliga ytvattentäcker med grundvatten där det är möjligt. De områden där det finns kommunal vattenförsörjning är Björnrike, Bruksvallarna, Brändåsen, Fjällnäs – Tänndalen, Funäsdalen, Fåssjödal, Glöte, Hede, Hedeviken, Herrö, Lillhärdal, Linsell, Ljusnedal, Lofsdalen, Långå, Messlingen, Mittådalen, Sveg, Tännäs, Vemdalen, Vemdalsskalet, Vemhån, Ytterberg, Ytterhogdal, Älvros, Överberg och Överhogdal.

Vattenstrategi

Kommunstyrelsen i Härjedalens kommun beslutade 2023-06-14 att anta en vattenstrategi för kommunen. Vattenstrategin är en strategisk kompass för hur vattenförsörjningen ska utformas och fungera i kommunen. Syftet är att med strategiska ställningstaganden vägleda planering och prioritering av åtgärder för såväl befintlig som kommande vattenförsörjning.

Skydd av vattentäcker

De flesta av kommunens vattentäcker har någon form av vattenskydd, dock är ett flertal av dessa vattenskyddsområden så pass gamla att de inte utgör ett fullgott skydd utan är i behov av revidering. Arbetet med detta pågår men då mängden vattentäcker i kommunen är hög kommer arbetet att ta flera år.

Kommunen har ett antal beslutade ställningstaganden gällande skydd av vattentäcker. Gällande skyddade grundvattentillgångar säger kommunens översiktsplan att ”Särskilda utredningar kan krävas vid exploatering i närhet av områden med utpekade grundvattentillgångar för att säkerställa att vattentillgången inte tar skada”. Vilka grundvattentillgångar som finns utpekade redovisas i Länsstyrelsens regionala vattenförsörjningsplan. Även i ovan nämnda vattenstrategi finns ett ställningstagande att ”kommunens grundvattentäcker ska skyddas idag och i framtiden, då de är en grundläggande del av dricksvattenförsörjningen. Skydd av vattentäcker ska ges företräde gentemot andra intressen”.

Spillvatten

I Härjedalens kommun omhändertas och renas cirka 1,8 miljoner m³ spillvatten varje år. Avloppsreningsverken är av olika tekniska lösningar men en betydande del består av olika dammlösningar så som fällningsdammar och biodammar. Inom kommunen finns idag cirka 530 km spillvattenledningar.

Idag finns det 27 avloppsreningsanläggningar i kommunen. Av dessa är 6 tillståndspliktiga anläggningar, så kallade B-anläggningar, och 21 är anmälningspliktiga anläggningar. De områden där det finns kommunalt spillvatten är Björnrike, Bruksvallarna, Brändåsen, Fjällnäs – Tänndalen, Funäsdalen,

Fåssjödalen, Hede, Herrö, Lillhärdal, Linsell, Ljusnedal, Lofsdalen, Messlingen, Mittådalen, Sveg, Tännäs, Vemdalen, Vemdals skalet, Vemhån, Ytterberg, Ytterhogdal, Älvros, Överberg och Överhogdal.

Dagvatten

Det finns kommunala verksamhetsområden för dagvatten men de är relativt små i Härjedalens kommun. Dagvattenanläggningar finns i delar av orterna Sveg, Lillhärdal, Ytterhogdal, Hede och Funäsdalen. Ledningsnätet för dagvatten är totalt cirka 40 kilometer.

Kommunen har arbetat fram en dagvattenstrategi som planeras att arbetas in i översiktsplan.

Kommunen har i dagsläget ett antal mindre verksamhetsområden inrättade där kommunen, som VA-huvudman, ansvarar för avledning av dagvatten. Inom verksamhetsområdet har kommunen möjlighet att ta ut avgifter från anslutna fastigheter.

Dagvatten är indelat i två olika typer av verksamhetsområden, där avledning sker från allmän platsmark och från privata fastigheter.

- Dagvatten gata: Avleder vatten från gatemark och omfattar alla fastigheter som gynnas av att gatan avvattas.
- Dagvatten fastighet: Avleder dränering samt avvattning från tak och gårdsytor.

De befintliga kommunala dagvattenanläggningarna består av ledningsnät och brunnar. Kommunen ser att de kommunala anläggningarna som minst ska kunna avleda nederbörd med en återkomsttid på 10 år i enlighet med branschstandard. Befintliga anläggningar är troligen anlagda utifrån äldre kriterier än dagens branschstandard.

Kommunen saknar heltäckande uppgifter om vilka recipienter som de allmänna dagvattenanläggningarna mynnar ut i, vilka rättigheter som gäller för dessa samt eventuell föroreningsbelastning.

Sannolikt är en stor del av fastigheternas dagvattenavledning ansluten till kommunens spillvattenanläggningar. Utifrån dessa brister ser kommunen ett behov av utredningar/inventeringar:

- Inventering av befintliga dagvattenanläggningar med avseende på typ av anläggning, kapacitet, skick och underhållsbehov.
- Inventering av anslutna fastigheter med avseende på typ av anslutning.

- Recipientkartläggning med utredning av föroreningsbelastning inom berörda recipienter samt eventuella åtgärdsbehov
- Ett långsiktigt arbete för åtskild avledning på spillvatten och dagvatten.

Kommunen avser att underhålla och förnya de befintliga anläggningarna där det finns behov men inte att utöka verksamhetsområdena. I översynen av anläggningarna behöver skyfallsperspektivet inkluderas i enlighet med vattentjänstlagen.

Kommunen anser att dagvatten så långt det är möjligt ska hanteras lokalt inom privata fastigheter samt via samfälligheter eller gemensamhetsanläggningar. Det betyder att den aktör som är huvudman för en gata eller annan allmän plats också ansvarar för avvattningen av den. Om en privat fastighetsägare själv omhändertar sitt dagvatten är denne inte skyldig att betala någon dagvattenavgift.

Kommunen ser vikten av ett konsekvent arbete för att dagvatten ska hanteras genom hela samhällsutvecklingsprocessen för att berörda aktörer ska ges förutsättningar för ett heltäckande ansvar. Kommunen ser också vikten av en aktiv tillsyn för att säkerställa genomförande av meddelade beslut.

VA-utbyggnadsplan

§ 6 Lagen om allmänna vattentjänster

Enligt lagen om allmänna vattentjänster ska kommunen inrätta verksamhetsområde om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vatten och/eller avlopp i ett större sammanhang.

I praktiken innebär det att en kommun är skyldig att ordna vatten och/eller avloppsförsörjning där det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön för en viss befintlig eller blivande bebyggelse som utgör ett så kallat större sammanhang. Enligt rättspraxis kan skyldigheten infalla i områden med cirka 20 - 30 fastigheter men antalet varierar stort då det finns många parametrar som påverkar om behovet uppstår. Denna skyldighet träder in först när vatten eller avlopp inte går att ordna med enskilda lösningar.

Det vanligaste motivet till att inrätta ett verksamhetsområde är risker för dricksvattenförsörjningen. I områden med både enskilda avlopp och enskilda dricksvattenbrunnar så finns det risk för att dricksvattenbrunnarna förorenas vilket innebär att vattentjänster kan behöva ordnas i ett större sammanhang.

Bedömning av områden

Enligt § 6b i Lagen om allmänna vattentjänster ska en vattentjänstplan innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. För att kunna ta fram en långsiktig planering behöver en bedömning av områden och/eller orter genomföras där både behov och möjligheter vägs samman så att en samlad bedömning av området kan fås.

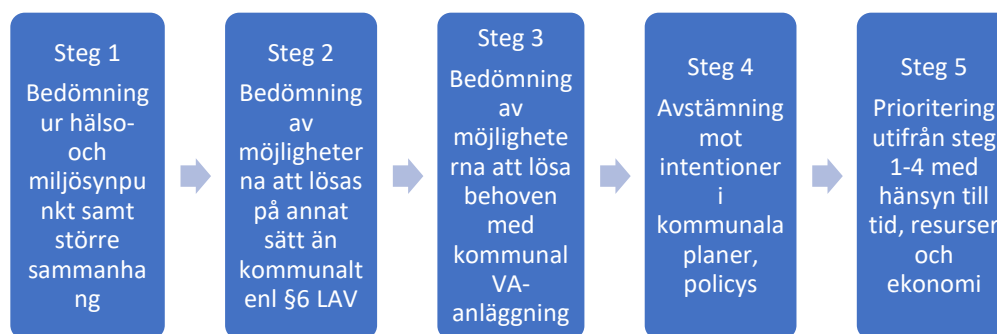
Totalt 15 områden i Härjedalens kommun gicks igenom i arbetet med kommunens VA-plan och dessa har gått igenom igen i denna vattentjänstplan och uppdateras med mer information som finns idag. Områdena finns beskrivna i bilaga 1. Vid genomgången har nedan redovisade arbetssätt använts för att kartlägga områdena och komma fram till en bedömning av dessa. Områdena har sedan delats upp i tre olika grupper bestående av VA-utbyggnadsområde, VA-utredningsområde och VA-bevakningsområde. Vilken åtgärd som generellt bedöms behövas inom varje grupp beskrivs i tabellen nedan.

Typ av område	Åtgärd
VA-utbyggnadsområde	I ett VA-utbyggnadsområde planeras för en utbyggnad av allmänt VA, antingen genom att VA-huvudmannen bygger ut ledningsnät och anvisar förbindelsepunkter vid fastighetsgräns eller att området bygger ut en gemensamhetsanläggning som är ansluten till det kommunala ledningsnätet.

Typ av område	Åtgärd
VA-utredningsområde	<p>I ett område klassat som VA-utredningsområde behöver mer utredningar genomföras under planperioden, för att komma fram till om kommunalt VA eller annan form av gemensam lösning är möjligt, alternativt att fortsatt enskild VA-försörjning kan ske.</p> <p>Utredningsbehovet finns oftast på grund av att ingen inventering av områdets VA-anläggningar har genomförts, plan-situationen är oklar, att behovet eller förutsättningarna fortsatt behöver utredas.</p>
VA-bevakningsområde	<p>Inom VA-bevakningsområden planeras det att fortsätta med en aktiv tillsyn av de enskilda VA-anläggningarna och därmed hålla en god bevakning av områdets befintliga bebyggelse samt bevaka bebyggelseutvecklingen.</p>

Här nedan redovisas hur bedömning av områdena har arbetats fram.

Vid klassning av områdena har ett flertal steg gått igenom för varje område. För vissa områden kan det saknas en del information, som under denna planperiod behöver samlas in och kartläggas.

I steg 1 bedöms områdenas behov av kommunal VA-försörjning utifrån hälso- och miljöaspekter samt begreppet större sammanhang. Behoven styrs av antalet fastigheter, om fastigheterna befinner sig i ett större sammanhang samt bebyggelseutvecklingen inom det specifika området. Vidare tas hänsyn till miljö- och hälsoskydd samt utifrån markens förutsättningar för enskilt avlopp och påverkan på dricksvattentäkter, närliggande recipienters och naturmiljöers känslighet samt utsläppssituationen från enskilda avloppsanläggningar.

I steg 2 utreds möjligheterna för att området kan lösa VA-försörjning på annat vis än med en kommunal anläggning.

I steg 3 bedöms möjligheterna för att lösa behoven med kommunal VA-anläggning utifrån anläggningskostnader och samordningsvinster.

Ovanstående prioriteringsgrunder i steg 1 till 3 värderas sedan i form av behov och möjligheter tillsammans i en prioriteringsmodell, vilket ger ett underlag till den slutliga prioriteringen.

Bedömning av behov sker utifrån följande parametrar:

- Antal fastigheter
- Andel fritidshus och dess utnyttjandegrad
- Bebyggelseutveckling
- Förutsättningar för dricksvattenförsörjning
- Känslighet hos recipient och naturmiljö
- Utsläppssituationen och status för enskilda avlopp

Bedömning av möjligheter sker utifrån följande parametrar:

- Kostnader för utbyggnad av kommunalt VA
- Samordningsvinster vid utbyggnad

I steg 4 bedöms om en eventuell utbyggnad stämmer med intentionerna i kommunens planer, policys och andra styrande och vägledande dokument.

I steg 5 sker sammanvägning av bedömningarna i steg 1 - 4 och en prioritering görs av områdena.

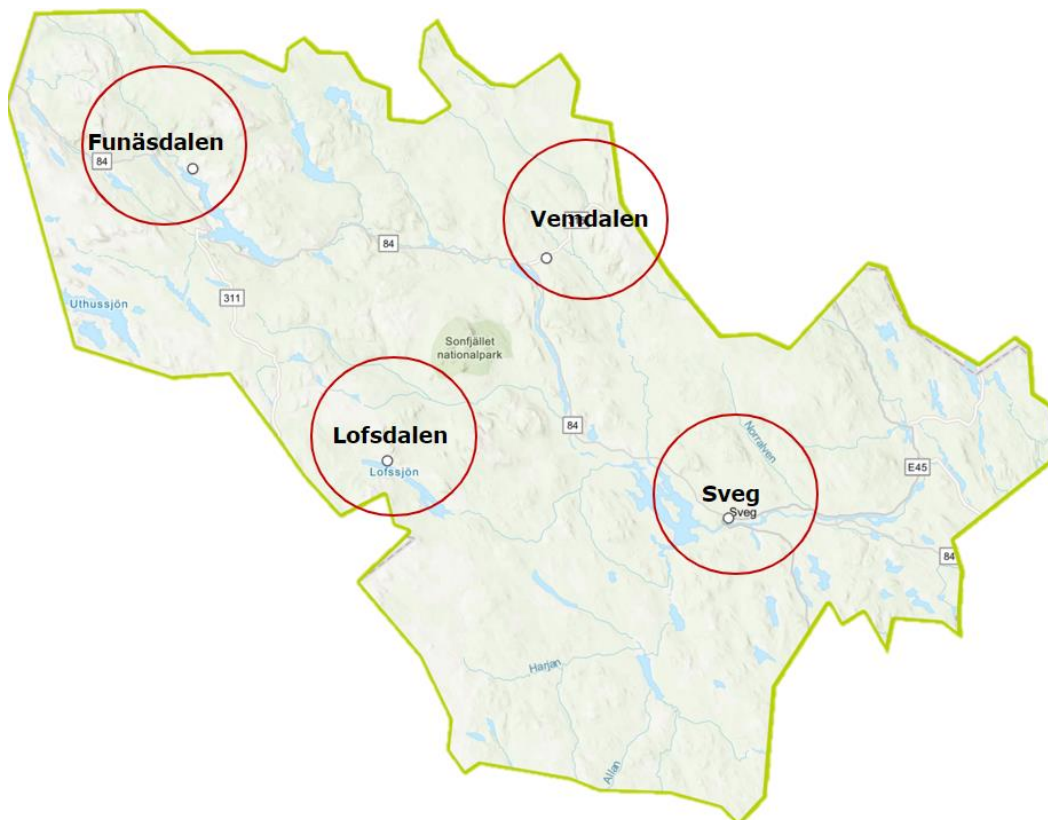
VA-utbyggnad

I Vattentjänstplanen ingår en VA-utbyggnadsplan som bland annat anger vilka områden och i vilken takt som kommunen planerar att ansluta fastigheter till den kommunala VA-anläggningen. Den redovisar även områden som behöver fortsätta att utredas samt vilka områden som är lämplig att lösas på annat sätt. För de områden som inte direkt omnämns i den här planen bedöms att nuvarande VA-försörjning kommer att fortsätta som den är utan förändring under perioden fram tills att vattentjänstplanen ska aktualiseras.

VA2025

Projektet VA2025 startades 2016 och är ett stort investeringsprojekt för Härjedalens kommun med en total budget på cirka 1 miljard kronor. Utvecklingen av fjällturism i kombination med ökade miljökrav från myndigheter har lett fram till ett behov av ökad kapacitet samt ett samlat grepp för en hållbar VA-försörjning.

Projektet arbetar med att bygga ut och förstärka VA-försörjningen i totalt fyra områden i kommunen enligt figur 1. Projektet i sig ansluter inte nya områden, då det är överföringsledningarna som ingår i projektet. Men projektet möjliggör att nya områden kan anslutas, genom att skapa mer kapacitet i vatten- och spillvattenförsörjningen samt anlägger överföringsledningarna som sedan möjliggör att lokala ledningsnät kan byggas ut i vissa områden. Mer information om dessa områden redovisas längre ned.

Figur 1. Karta som visar vilka områden som berörs av projektet VA2025

Funäsdalsområdet

Inom Funäsdalsområdet ska fem avloppsreningsverk ersättas av ett nytt reningsverk som för närvarande byggs i Funäsdalen. För att kunna avveckla de gamla avloppsreningsverken i Ramundberget, Bruksvallarna och Tännadalen så knyts dessa byar samman med överföringsledningarna fram till det nya reningsverket i Funäsdalen. För att säkra framtida dricksvatten genomförs vattentäktstuderingar i hela området och för att kunna säkerställa det framtida behovet av dricksvatten samt reservvattenförsörjning så kommer även överföringsledningarna för vatten att anläggas. Den tidplan som för närvarande arbetas med i projektet redovisas nedan.

Överföringsledningarna kommer möjliggöra att i nästa steg bygga ut lokala ledningsnät och därmed ansluta bebyggelseområden längs överföringsledningarna. De områden som kan bli möjliga att ansluta är norra delen av "gamla Kåvan" i Funäsdalen, Flon, delar av Bruksvallarna som idag saknar kommunalt spillvatten samt Ramundberget som idag saknar kommunalt vatten. Nämnade områden beskrivs mer längre ned i dokumentet under rubriken *Utredningsområden*.

Vemdalsområdet

I Vemdalsområdet är planen att tre avloppsreningsverk ska ersättas med ett nytt reningsverk utanför Björnrike. Överföringsledningar kommer att anläggas för att knyta samman Vemdalskalet, Vemdalen by, Björnrike samt Björnrike syd till avloppsreningsverket. Samtidigt utreds nya och befintliga vattentäkter i området och hur vattenförsörjningen kan byggas ut på ett lämpligt sätt.

Överföringsledningarna kommer att möjliggöra anslutning av områden som idag inte har kommunalt VA. Exempel på sådana områden är öster om Norr-Veman i Vemdalen by (Nålaåa), samt ströfastigheter som finns belägna mellan Vemdalskalet och Vemdalen by samt från Vemdalen by mot Björnrike. Nämnade områden beskrivs mer längre ned i dokumentet under rubriken *Utredningsområden*.

Lofsdalsområdet

För Lofsdalen pågår ett arbete med en förstudie som kommer att ligga till grund för fortsatt arbete i projektet VA2025. Förstudiens syfte är att hitta lämpliga lösningar för en större VA-anläggning med tanke på den expansion som skett samt planeras att ske i framtiden i Lofsdalsområdet. Förstudien går även igenom lämpliga lösningar för Slagavallen. Det finns i dagsläget ingen fastställd tidplan för nya VA-lösningar i området.

Sveg

Gällande Sveg planeras det för ett nytt avloppsreningsverk, belägen inom samma område som det befintliga. Det är dock lite oklart när i tid det kommer att byggas, men nuvarande tidplan anger år 2034 vilket är i slutet av tidsperioden för denna version av vattentjänstplanen. Därav kommer Svegs nya avloppsreningsverk att kunna belysas mer i nästa uppdatering av vattentjänstplanen.

Tidplan VA2025

Nedan redovisas den tidplan som för närvarande gäller i projektet VA2025 där årtalet anger när anläggning kan tas i drift. Då projektet sträcker sig över lång tid och tidplanen löpande justeras kan nedanstående tidplan komma att förändras.

Åtgärd	Tidplan
Funäsdalens nya reningsverk	2025
Huvudledning från Bruksvallarna till Funäsdalen	2025
Huvudledning från Ramundberget till Bruksvallarna	2026
Huvudledning från Tännaldalen till Funäsdalen	2031
Vattentäktstuderingar i Funäsdalsområdet	2025
Vemdalens nya reningsverk	2027
Huvudledning från Vemdalskalet mot Vemdalen by	2027
Huvudledning från Vemdalen by till nytt reningsverk	2027
Huvudledning från Björnrike till nytt reningsverk	2027
Vattentäktstuderingar i Vemdalsområdet	2025
Lofsdalen	Oklart
Sveg nytt reningsverk	Oklart

VA-utbyggnadsplan och områden

Som beskrevs i kapitlet Bedömning av områden har totalt 15 områden gått igenom för att utreda behovet av utbyggnad av en allmän VA-anläggning i befintliga områden. Många av områdena är beroende av den utbyggnad som sker i projektet VA2025 för att därefter hitta en lämplig lösning för det specifika området.

Här nedan redovisas områdena beroende på vilken klassning kommunen bedömt att de har. En mer detaljerad genomgång och bedömning av områdena kan läsas i bilaga 1, VA-utredningsområden.

VA-utbyggnadsområde

Utöver den stora utbyggnad av nya kommunala VA-anläggningar som sker i projektet VA2025 som finns beskrivet här ovan, och pågår åtminstone i 10 år framåt, ser kommunen för närvarande att det inom ett område kommer byggas ut kommunalt VA under denna vattentjänstplans tidshorisont.

Område	Ändamål	Grov tidplan för VA-utbyggnad
Ripfjället, östra	Spillvatten	2028 – 2032

VA-utredningsområde

Fem områden föreslås att klassas som VA-utredningsområden. I ett VA-utredningsområde behöver mer utredningar genomföras under planperioden, för att komma fram till om kommunalt VA eller annan form av gemensam lösning är möjligt, alternativt att fortsatt enskild VA-försörjning kan ske. Utredningsbehovet finns oftast på grund av att ingen inventering av områdets VA-anläggningar har genomförts, plan-situationen är oklar och därmed svårt att klarlägga framtida exploateringar och/eller att förutsättningarna för kommunalt VA är oklara. För utförligare beskrivning av områdena se bilaga 1, VA-områdesbeskrivningar.

Område	Ändamål	Grov tidplan för VA-utredning
Messlingen	Vatten och Spillvatten	2025 – 2030
Flon	Vatten och Spillvatten	2024 – 2028
Nålaåa Vemdalen	Vatten och Spillvatten	2025 – 2030
Slagavallen	Vatten och Spillvatten	2024 – 2030
Landet, Strådalen	Vatten och Spillvatten	2024 – 2030

VA-bevakningsområde

Utöver den hanteringen som normalt sker ska det i dessa områden prioriteras att utreda och bevaka VA-frågan. Områdena ska prioriteras för åtgärder, till exempel tillsyn, i närtid för att säkra VA-försörjningen på lång sikt. Områdena ska analyseras på nytt vid nästa aktualisering av vattentjänstplanen för att fånga upp om eventuella förändringar har skett som kan motivera en annan bedömning.

Följande områden har klassats som VA – bevakningsområden, utan inbördes rangordning. Det innebär att de blir prioriterade vid tillsyn och annan uppföljning under den kommande planperioden.

Område
Rockvallen
Näsvallen
Skärsjövålen
Nysäteren
Hedeviken
Orrmo, Östansjö
Ytterberg
Överberg
Långå

Områden med fortsatt enskild VA-försörjning

För ett stort antal fastigheter i kommunen är enskilda VA-lösningar den mest lämpliga lösningen. Det är områden som redan idag har enskild VA-försörjning. Utifrån nuvarande exploateringsstryck bedöms områdena ha fortsatta förutsättningar för enskilda lösningar. Statusen för många av de enskilda avloppsanläggningarna samt dricksvattentäkterna i kommunen är okända.

Det finns cirka 3 500 enskilda avloppsanläggningar som slamtöms i kommunen. Anläggningar som är registrerade efter 1996 och fram till 2018 är cirka 1 500 stycken. Från årsskiftet till 2019 har anläggningar registrerats i ett nytt register där det finns cirka 550 stycken. Det kan finnas överlappning mellan de olika registren. Hur många enskilda avloppsanläggningar som det finns i kommunen är därför svårt att uppskatta men det är sannolikt mellan 3 500 och 5 000 stycken.

Kommunen svarar på frågor och ger allmänna råd för enskilda dricksvattenanläggningar samt förmedlar utrustning och information om provtagning. En förteckning över samfälliga dricksvattenanläggningar och föreningar finns hos kommunen men den är inte komplett.

För de områden som inte direkt omnämns i den här planen bedöms i nuläget att VA-försörjningen kommer att fortsätta som den är utan förändring under perioden fram tills att planen ska aktualiseras.

Tillsyn

Enskilda avloppsanläggningar

Enligt miljöbalken är det fastighetsägarens ansvar att säkerställa att det finns en fungerande avloppsanläggning som renar avloppsvattnet tillräckligt. Detta innebär att avloppsvatten som släpps ut inte får riskera att orsaka olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Kommunen ansvarar för att informera, ge råd, bedriva tillsyn och vid behov besluta om föreläggande för att åtgärda anläggningar som är bristfälliga eller förbud om fortsatt utsläpp av avloppsvatten till en befintlig avloppsanläggning.

Tillsyn av enskilda avloppsanläggningar i kommunen pågår löpande. Det behöver tas fram en strategisk tillsynsplanering för enskilda avlopp i kommunen. Under perioden 2017 – 2022 tillsynades cirka 200 anläggningar. Av dessa hade cirka 75 % så stora brister att de behövde åtgärdas. Behovet av fortsatt tillsyn är stort och resurser behöver avsättas för att utöka tillsynstakten.

Enskilda dricksvattenanläggningar

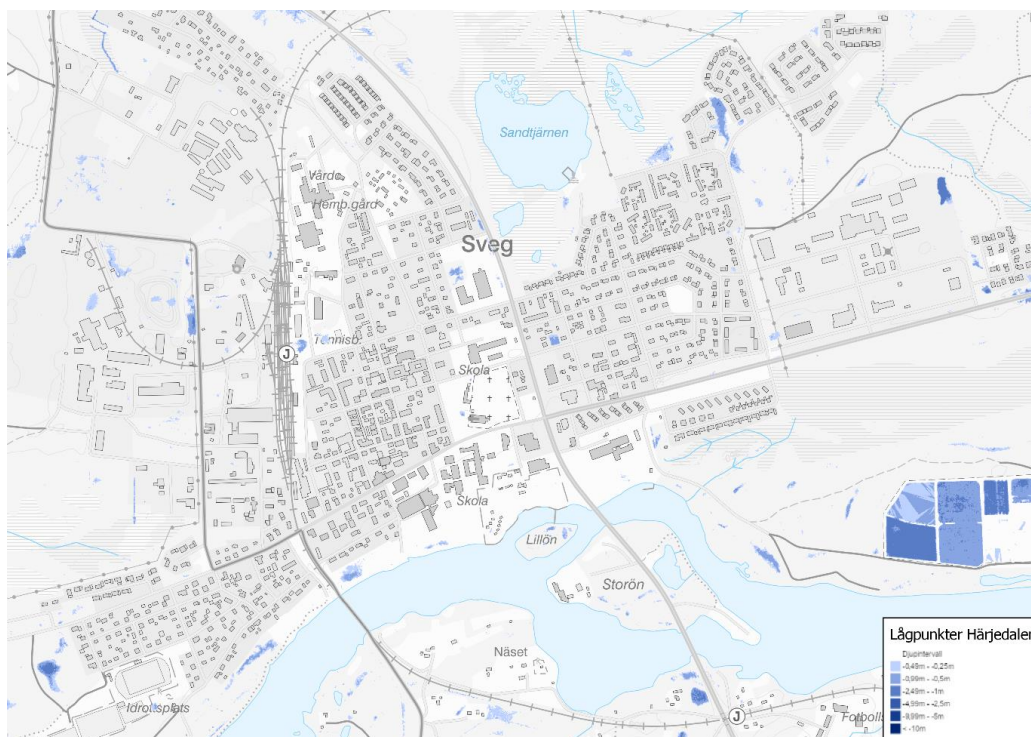
Kommunen utför tillsyn på de enskilda dricksvattenanläggningar som omfattas av dricksvattenföreskrifter, det vill säga har antingen 50 personer anslutna eller har en dygnsförbrukning om 10 m³ samt enskilda vattentäkter för kommersiella verksamheter såsom uthyrningsverksamhet eller restaurang.

Skyfallskartering

Dagvatten i olika former finns tidvis i kommunens terräng, vid bebyggelse och infrastruktur. Dagvatten i form av regn kan uppstå plötsligt, över stora ytor och i stor mängd. Sådant vatten benämns som *skyfall* och kan orsaka störningar och skador för människors hälsa, egendom och miljön. Av de anledningarna är en förståelse för, och en kartläggning av, skyfall i kommunen viktig i bland annat samhällsplanering och beredskapsplaner.

Definition och avgränsningar

Regn kan förekomma i olika mängder. För att separera dem benämns de i branschen efter sin statistiska återkomsttid. Större regn inträffar inte lika ofta som mindre. Ett ”2-årsregn” händer statistiskt sett en gång vartannat år. Olika miljöer är anpassade för olika regn. Naturmiljö kan på egen hand omhänderta stora mängder vatten i växtlighet och mark. Centrumbebyggelsens tak och asfalt behöver hjälp av dagvattenanläggningar för att undvika översvämning. Skyfall innebär regnmängder som överstiger dagvattenanläggningarnas kapacitet och som - under en begränsad tid - formar vattensamlingar och flöden i kommunens terräng. De kan kartläggas genom en terrängmodell och följaktligen kan platser som är särskilt utsatta vid skyfall identifieras.

Figur 2. Lågpunkter i Sveg

För att göra karteringar behöver en eller flera givna regnmängder studeras. Just skyfall definieras av SMHI som större än 50 mm under en timme (SMHI 2023), alltså motsvarande ungefär ett 80-årsregn. MSB rekommenderar att skyfallskartering genomförs på åtminstone ett 100-årsregn, och en större regnhändelse för att ta höjd för osäkerheter i metodiken (MSB 2023, s. 19). Inom ramen för arbetet med den här rapporten används en skyfallskartering distribuerad av Länsstyrelsen. Karteringen är gjord för ett 100-årsregn, vilket är större än SMHI:s skyfallsdefinition men saknar MSB:s rekommendation om en ytterligare större regnhändelse.

Återkomsttiden – ett regn som kanske inte händer under en livstid – kan låta överdriven, men den återger en bild av vad ett extremscenario kan innebära. Samhällsbygget ska förstås även planeras för framtiden, och genom klimatförändringar är större regnförekomster att vänta.

Länsstyrelsens kartering slutfördes 2016 och är i sin tur baserad på Lantmäteriets nya höjdmodell från 2015 ihop med indata för byggnader, vägar, järnvägar och ortsbebyggelse daterade ca 2010. Det senaste dryga decenniets samhällsutveckling är alltså inte med i förutsättningarna för karteringen. Ytterligare begränsningar som Länsstyrelsen beskriver i dokumentationen för karteringen (Länsstyrelsen 2022) är att ingen hänsyn har tagits till trummor eller brunnar för avledning av dagvatten. En lågpunkt i karteringen kan därför vara avvattnad i verkligheten. Lägsta vattenansamling är också 0,25m. Det betyder att det i terrängen kan finnas vattensamlingar med upp till 0,24m djup som saknas i karteringen. Vidare är karteringen statisk och saknar tidsaspekten, alltså vilken väg regnvattnet tar på markytan genom terräng och bebyggelse.

I den första utgåvan av det här dokumentet finns inte resurs för att åtgärda begränsningarna eller utöka karteringen men i framtida revidering kan indata successivt korrigeras.

Resultat

Skyfallens effekt på den allmänna VA-anläggningen varierar. Ett översvämmat verk kan slå ut området dricksvattenproduktion eller skölja ut avloppsvatten orenat i natur och mark, men en dränkbar vattenmätare kan vara förhållandevis oberörd vid stora regnmängder. I den här rapporten har vi analyserat de mest kritiska objekten, de objekt som vid översvämning har mest negativ effekt för kommunens innevånare och abonnenter eller innebär störst olägenhet eller skada för den översvämmade komponenten eller miljön:

- Dricksvattenverk och borrhål
- Avloppsreningsverk
- Dricksvattenreservoarer

- Avloppspumpstationer
- Tryckstegringar

Totalt identifierades 453 kritiska objekt. Av dem är 24 i eller nära en av skyfallskarteringens sänkor. Utöver de kritiska finns fler än 30,000 brunnar och ventiler i kommunen. Av dem är 297 i eller i närheten av sänkor.

Fortsatt arbete

Vatten och miljöresurs behöver undersöka de i rapporten identifierade objekten, avgöra om översvämningsrisken är befogad, skriva handlingsplaner och åtgärda potentiella konsekvenser. En första bedömning utifrån analysresultatens karaktär är att dränering genom kupolsilar eller dikning skulle kunna vara gångbara åtgärder, eventuellt även vallning i enskilda fall.

Skyfallskarteringens utformning innebär att analysens resultat för kommunens tätorter är otillräckliga eftersom detaljeringsgraden är för låg. Däremot kan de ge en fingervisning om var ytterligare fördjupad kartering behövs för områden med tät bebyggelse.

Ökad nederbörd och skyfall kan leda till ökad risk för ras- och skred. Slänter och längs vattendrag kan vid skyfall eroderas så att tekniska VA-anläggningar riskerar att skadas. Det finns ingen kännedom om att det förekommer områden i kommunen där det finns en ökad risk.

En ytterligare utmaning vid höga flöden är inläckage och felkopplingar som leder till att stora mängder dagvatten letar sig in i spillvattenledningsnätet och orsakar bräddningar vid pumpstationer och verk, källaröversvämningar, och att orenat avloppsvatten spolas ut i miljön. Vissa avloppsreningsverk i kommunen får flera gånger mer inkommande vatten vid vårsmältning och skyfall jämfört med normalflödet. Den förhöjda mängden inkommande avloppsvatten orsakas av skador på ledningsnätet och i vissa fall felkopplingar där dagvatten från privata fastigheter är kopplat på spillvattenledningsnätet.

Eventuella felkopplingar kan i första hand hittas i Sveg där flest kunder finns för dagvatten från fastigheter, men även Hede och Ytterhogdal har dagvattenledningsnät med privata kunder. Sätt för kommunen att undersöka felkopplingar är att

1. filma spillvattenledningar vid nederbörd
2. färga vatten som spolas uppifrån fastighet, eller
3. röka spillvattenserviser från huvudledningen

Inläckage på kommunens huvudledningar är en utmaning för alla kommunens verksamhetsområden för spillvatten. Inläckage kan orsaka miljöproblem, källaröversvämningar, och fördyrningar för driftverksamheten genom ökad mängd

reningskemikalier, pumpsitage och elförbrukning. Vatten och miljöresurs har påbörjat ett förnyelsearbete för bland annat VA-ledningsnätet. I ett första skede inventeras ledningsnätet för att bedöma behov och var mest nytta kan göras. Eftersom avloppsledningsnätet är långt har många skador är det osannolikt att de första åtgärderna mot inläckage får stor effekt. Därför är arbetet med inläckage resursintensivt och behöver vara långsiktigt.

Strategisk miljöbedömning

En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska göra en strategisk miljöbedömning om genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Strategisk miljöbedömning är en process som används för att identifiera, beskriva och bedöma miljöeffekter för att främja en hållbar utveckling.

Kommunen har gjort en undersökning om betydande miljöpåverkan som visade att vattentjänstplanen kan innebära sådan miljöpåverkan som räknas som betydande. Dels ska kommunen inom ramen för vattentjänstplanen anlägga två reningsverk för mer än 2 000 personekvivalenter. En sådan anläggning innebär alltid betydande miljöpåverkan. Utöver det ska kommunen anlägga långa överföringsledningar vilket kommer att kräva omfattande markarbeten inom områden som är utpekade för olika typer av skyddsvärden.

Kommunen bedömde därmed att planen som helhet kan antas medföra betydande miljöpåverkan och att en strategisk miljöbedömning därmed ska göras.

Genom att kommunen själv ansåg att en miljöbedömning ska göras har inget samråd hållits kring undersökningen. Däremot har ett avgränsningssamråd hållits med Länsstyrelsen där omfattning och detaljeringsgrad i kommande miljökonsekvensbeskrivning diskuterades.

Miljökonsekvensbeskrivningen utgör en bilaga till planen och återfinns i bilaga 2.

Sammanfattning av åtgärder

Under arbetet med att ta fram den här vattentjänstplanen har det identifierats ett antal olika åtgärder som kommunen bör utreda vidare eller på annat vis fortsätta arbetet kring frågan. Vissa av åtgärderna har redan idag kommit så långt att byggnation påbörjats, men inte slutförts.

Åtgärder för fortsatt arbete med den allmänna VA-anläggningen

I Härjedalens kommun finns behov av åtgärder för att stärka de allmänna vattentjänsterna, både utifrån behovet av kapacitetsförstärkning på grund av den exploatering som pågår samt att kunna ta in områden med befintlig bebyggelse och utifrån behovet av att minska belastningen på miljön. Nedan följer en sammanfattning av dessa åtgärder som planeras inom denna vattentjänstplans planperiod.

Åtgärd	Beskrivning	Tidplan	Ansvarig
Funäsdalen nytt reningsverk	Byggnation av nytt avloppsreningsverk i Funäsdalen för att ta emot spillvatten från Ramundberget, Bruksvallarna, Funäsdalen och Tännaldalen.	2025	VMR
Huvudledning Bruksvallarna Funäsdalen	Byggnation av ny överföringsledning för spillvatten och dricksvatten.	2025	VMR
Huvudledning Ramundberget Bruksvallarna	Byggnation av ny överföringsledning för spillvatten och dricksvatten.	2026	VMR
Huvudledning Tännaldalen Funäsdalen	Byggnation av ny överföringsledning för spillvatten och eventuellt dricksvatten.	2031	VMR
Vattentäktutredningar Funäsdalsområdet	Utredning av nya framtida vattentäkter i Funäsdalsområdet.	2025	VMR

Åtgärd	Beskrivning	Tidplan	Ansvarig
Vemdalen nytt reningsverk	Byggnation av nytt avloppsreningsverk i Vemdalsområdet för att ta emot spillvatten från Vemdalskalet, Vemdalen, Björnrike och Björnrike syd.	2027	VMR
Huvudledning Vemdalskalet Vemdalen	Byggnation av ny överföringsledning för spillvatten och dricksvatten.	2027	VMR
Huvudledning Vemdalen till nytt reningsverk	Byggnation av överföringsledning för spillvatten och dricksvatten.	2027	VMR
Huvudledning från Björnrike till nytt reningsverk	Byggnation av överföringsledning för spillvatten och dricksvatten.	2027	VMR
Vattentäktstuderingar Vemdalsområdet	Utredning av nya framtida vattentäkter i Vemdalsområdet.	2025	VMR
Huvudledning från Björnrike syd till Björnrike	Byggnation av överföringsledning för spillvatten och eventuellt dricksvatten. Inväntar beslut från domstol angående exploateringen.	Oklart	VMR
VA-utredning Messlingen	Kommunen har i beslut om planprogram för Messlingen beslutat att VA-försörjningen för hela Messlingen ska utredas.	2025 – 2030	Kommun, VMR
VA-utredning Flon	Överföringsledningar mellan Bruksvallarna och Funäsdalen kommer att passera genom området. Behov av utredning hur ledningsnät skulle kunna byggas ut samt organisationsform finns.	2024 – 2028	Kommun, VMR

Åtgärd	Beskrivning	Tidplan	Ansvarig
VA-utredning Nålaåa Vemdalen	Överföringsledningar mellan Vemdals skalet och nya reningsverket i Vemdalsområdet kommer att passera genom området. Behov av utredning hur ledningsnät skulle kunna byggas ut samt organisationsform finns.	2025 - 2030	Kommun, VMR
VA-utredning Slagavallen	I VA2025 är en förstudie under framtagande för att utreda framtida VA-försörjning i Lofsdalsområdet. Utredning av vattentäkter påbörjas 2024. Utredningar för hela VA-försörjningen i området beräknas ta lång tid.	2024 – 2030	Kommun, VMR
VA-utredning Landet, Strådalen	I VA2025 är en förstudie under framtagande för att utreda framtida VA-försörjning i Lofsdalsområdet. Utredning av vattentäkter påbörjas 2024. Utredningar för hela VA-försörjningen i området beräknas ta lång tid.	2024 - 2030	Kommun, VMR
Spillvattenledningar Ripfjället östra	Byggnation av spillvattenledningar inom det östra området i Ripfjället, Vemdals skalet för att möjliggöra att fastigheter kan ansluta sig till kommunalt spillvatten.	2028 – 2032	VMR
Nödvattenplanering	Kommunen saknar idag nödvattenplan, behovet finns och ett arbete med detta är i startgropparna hos kommunen.	Oklart	Kommun, VMR

Åtgärd	Beskrivning	Tidplan	Ansvarig
Förnyelseplanering	Kartläggning av kommunens befintliga VA-anläggningar pågår, därefter kommer en prioritering att genomföras.	2024 – 2025	VMR
Brandvattenplan	Ett behov att klargöra brandvattenförsörjningen finns inom kommunen, dels vilka lösningar man förespråkar, men även ansvarsfrågan.	2025 – 2026	Kommun
Inventering VA-huvudmannens dagvattenanläggningar	Inventering av befintliga dagvattenanläggningar med avseende på typ av anläggning, kapacitet, skick och underhållsbehov.	2026 - 2030	VMR
Inventering anslutning av fastigheter	Inventering av anslutna fastigheter med avseende på typ av anslutning.	2026 – 2030	VMR
Recipientkartläggning	Kartläggning av recipienter som VA-huvudmannens dagvattenledningar mynnar ut i, med utredning av föroreningsbelastning samt eventuella åtgärdsbehov.	2028 – 2032	VMR
Separera dagvatten från spillvattenledningar	Ett långsiktigt arbete för åtskild avledning på spillvatten och dagvatten. Idag misstänks viss mängd dagvatten ledas till spillvattenledningsnätet. Utredning som beskriver förslag på åtgärder sker i ett första steg.	2028 – 2034	VMR
Undersöka identifierade objekt i skyfallskarteringen	Avgöra om översvämningsrisk finns, skriva handlingsplaner och åtgärda potentiella konsekvenser	2025 – 2027	VMR

Åtgärder för fortsatt arbete med områden där det är enskild VA - försörjning

Åtgärd	Beskrivning	Tidplan	Ansvarig
Tillsynsplanering enskilda avlopp	Ta fram en tillsynsplanering för enskilda avloppsanläggningar. Tillsynen ska prioriteras till de områden där det föreligger risk för miljön eller människors hälsa.	2025 - 2026	Miljö och byggavdelningen
Kontroll av samfälliga dricksvattenanläggningar	Kontroll av de dricksvattenanläggningar som omfattas av dricksvattenföreskrifterna	2024 - 2028	Miljö och byggavdelningen
Samordnade VA-lösningar i tätbebyggda områden	Kommunen förordar samordnade VA-lösningar för tätbebyggda områden. Byggnation av gemensamma anläggningar ska följa kommunens styrande dokument för anläggande av VA – anläggningar.	Löpande	Miljö- och byggavdelningen
Informationsspridning och rådgivning för enskild VA-försörjning	Kommunen ska medverka till informationsspridning och rådgivning för enskilda vatten och avloppsanläggningar i syfte att skapa lagliga och funktionella anläggningar.	Löpande	Miljö- och byggavdelningen

Åtgärd	Beskrivning	Tidplan	Ansvarig
Riktlinjer för hög och normal skyddsnivå	Kommunen bör ta fram riktlinjer för i vilka fall hög respektive normal skyddsnivå för enskilda avlopp ska tillämpas.	2025 - 2026	Miljö- och byggavdelningen

Åtgärder för fortsatt arbete gällande skyfall och höga flöden

Kommunen ska i översiktsplanen ge sin syn på klimatrelaterade risker för skador på den byggda miljön, samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Det kan också handla om att peka ut geografiska områden där det behövs mer detaljerade undersökningar av riskförhållanden. Med klimatrelaterade risker avses bland annat översvämning.

Ordlista

VA	Vatten och Avlopp.
Allmänt VA	Kallas ofta för kommunalt VA. VA-försörjning som kommunen är ansvarig för.
Avloppsreningsverk	Anläggning som renar spillvatten innan det släpps ut i naturen.
Avloppsvatten	Ett samlingsnamn för vatten som på något sätt är påverkat av samhället.
Dagvatten	Dagvatten är tillfälligt förekommande flöden av regnvatten, smältvatten, spolvatten och framträngande grundvatten som avrinner från mark eller hårdgjorda ytor.
Dricksvatten	Vattnet i kranen, renat till dricksvattenkvalitet enligt Livsmedelsverkets föreskrifter.
Enskilt VA	Kallas också egen/privat vatten-/avloppsanläggning.
Gemensamhetsanläggning VA	En anläggning för flera fastigheter där fastighetsägarna tillsammans driver anläggningen.
VA-huvudman	Den som äger en allmän VA-anläggning.
Miljöbalken	Lagstiftning som syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer kan leva i en hälsosam och god miljö.
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Plan och bygglagen	Lagstiftning med bestämmelser om planläggning av mark och vatten och byggande.

Recipient	Vattendrag som tar emot avrinning eller avlett vatten.
Spillvatten	Spillvatten är den typ av avloppsvatten som är förorenat av bad, disk, tvätt och toalett.
SMHI	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Tillsyn	Tillsynen ska syfta till att kontrollera att enskilda följer de regler som finns i miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse.
Vattentjänstlagen	Lag om allmänna vattentjänster, SFS 2006:412. Anger att om VA-försörjning behöver ordnas i ett större sammanhang är det kommunens skyldighet att bestämma verksamhetsområde och tillgodose behovet genom en allmän VA – anläggning. Förkortas LAV.
VA-försörjning	Begreppet omfattar dricksvattenförsörjning, spillvattenbortledning och rening samt dagvattenhantering.
Vattenskyddsområde	Ett område utpekad som skyddat på grund av vattentäkt, med vattenskyddsföreskrifter.
Vattentäkt	Grundvatten- eller ytvattenkälla där vattenverken hämtar sitt råvatten.
Verksamhetsområde	Ett verksamhetsområde för allmänt vatten och/eller spillvatten samt dagvatten är ett avgränsat geografiskt område inom vilket kommunen som VA-huvudman ansvarar.
Vatten och Miljöresurs Mitt AB	Drift och underhållsbolag för kommunala VA-anläggningar. Förkortas VMR.

Referenslista

Länsstyrelsen (2022). *Skyfallskartering - Jämtlands län*. https://ext-dokument.lansstyrelsen.se//Jamtland/Dokumentarkiv/Dokumentarkiv_GDK/Skyfallskartering%20-%20J%C3%A4mtlands%20l%C3%A4n.pdf)

SMHI (2023). *Skyfall och rotblöta*. <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/skyfall-och-hagel>)

MSB (2023). *Metod för skyfallskartering av tätorter*.